Parallelsessie Informatie en Ontmoeting 16 november 2023
Economische Visie
Samenvattend verslag

Aanwezigen

Voorzitter:	de heer I. Tekir
Griffie:	de heer S. Vink
Fracties:	Stadsbelang-Democraten Gorinchem-CDA-PvdA-Christenunie/SGP-VVD-D66-Gorcum Actief
Portefeuillehouder:	mevrouw A. Mager
Ambtelijk:	mevrouw M. Krol
Gasten:	de heren E. van der Meijden (IKG), M. Klop (IKG-Security5) en A. van den Berg (bedrijventerreinenambassadeur Zuid-Holland)
Notulen:	notulistenbureau Leeuwenburgh-Vendrig

Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

Economische Visie

Presentatie stand van zaken uitvoering economische visie – Marloes Krol, beleidsadviseur Economische Zaken
Presentatie Initiatief Verbeteren organisatiegraad bedrijfsleven en de wijze waarop het bedrijfsleven meer collectieve middelen wil genereren voor ondernemersprojecten, presentatie & gesprek – Edward van der Meijden, voorzitter IKG

De voorzitter zegt dat in 2021 de Economische Visie is vastgesteld. Hij introduceert mevrouw Krol en de heer Van der Meijden die presentaties zullen geven.

Mevrouw Krol geeft een presentatie inzake de stand van zaken van de uitvoering van de economische visie (beschikbaar op iBabs). Zij toont een overzicht van de werkgebieden van de gemeente met 4000 bedrijven die werk bieden aan 23.000 mensen. Gorinchem heeft een regiofunctie. Het kleinschalige bedrijfsleven maakt voor 90% deel uit van de bedrijven. De ambitie van de gemeente is het realiseren van een robuuste, innovatieve en duurzame economische ontwikkeling die toekomstgericht en –bestendig is. De economische visie biedt nog steeds een goede basis om door te gaan. Mevrouw Krol toont de vier beleidskeuzes die gemaakt zijn. Next economy staat nog in de kinderschoenen. Het accountmanagement bedrijven wordt toegelicht, zo ook de afronding van het re-activatieplan steunpakket Corona, initiatief Gorinchem maakt Blij en motie energiekosten. Ook wordt energie gestoken in het behouden en aantrekken van bedrijven. Dit wordt nader toegelicht. Het ondernemersklimaat en de economische clusters worden versterkt door slimme samenwerkingen en het monitoren van het project glasvezel en verbreding A27. Successen worden gevierd; Gorinchem maakt Blij en de Dag van de Ondernemers 2022 en 2023.
De komende periode wordt aandacht besteed aan aantrekkelijke en toekomstbestendige bedrijventerreinen en een sterk ondernemersklimaat. Er wordt een agenda opgesteld voor de ontwikkelingsrichting de komende jaren. Dat wordt de basis voor een nieuw bedrijventerreinenbeleid. Het initiatief voor het verbeteren van de organisatiegraad van het bedrijfsleven waar de heer Van der Meijden op in zal gaan, wordt ondersteund door de gemeente.
Van een video van de Dag van de Ondernemer 2023 zal een link worden gedeeld.

De heer De Jong noemt het behouden van reeds gevestigde bedrijven en vraagt of daarbij ook kritisch gekeken wordt naar het gebruik van energie en milieueisen en dergelijke. Wethouder Mager antwoordt dat er in dit kader veel factoren aan de orde zijn. Het gaat met name om bedrijven die hier gevestigd zijn en waar mensen werken die ook in Gorinchem

wonen. De werknemers staan in de meeste gevallen voorop maar uiteraard worden de criteria gehanteerd die ook voor nieuwe bedrijven gelden.

De heer Klein merkt op dat de ambitie is om nieuwe bedrijven aan te trekken. Deze worden getoetst. Hij vraagt of het college ook een beeld heeft van de soorten bedrijven die ze wil aantrekken en de locaties waar deze gevestigd zouden moeten worden. Hij noemt onder andere de Schelluinsestraat.

Wethouder Mager zegt dat de Schelluinsestraat een meerjarenperspectief is. Voor nieuwe bedrijventerreinen wordt een profiel opgesteld van categorieën bedrijven die zich er mogen vestigen. Er zijn ook strikte uitgiftelijnen voor regionale bedrijventerreinen. Er zijn ook bepaalde bandbreedtes, zoals milieutechnisch.
Mevrouw Krol vult aan dat een deel van Groote Haar bedoeld is voor grootschalige bedrijven en een hogere milieucategorie. Zuidelijker een lagere categorie. De gemeente kan hierop sturen omdat de grond in eigendom van de gemeente is. Besproken wordt wat de gemeente daar wil en wat er nodig is onder andere qua duurzaamheid. Zij noemt ook netcongestie. Met betrekking tot de Schelluinsestraat zegt zij dat daar in samenwerking op gestuurd kan worden. Dat moet een modern bedrijventerrein worden met middelgrote bedrijven. Het is een uitdaging om te kijken welk type bedrijven samen gaat met de woonfunctie. In een apart traject wordt dit nader besproken.

De heer Klein bedankt voor de beantwoording. Hij vraagt of het college een bepaalde doelgroep voor ogen heeft om aan te trekken.

De heer Van Willigen vraagt ook in welke richting gekozen wordt als bedrijven uitgenodigd worden om zich hier te vestigen die moeten passen in de lokale economie.

Wethouder Mager verwijst naar de uitgiftestrategie en zegt dat ook afgewacht moet worden welke bedrijven zich melden om grond te kopen. Met betrekking tot de Schelluinsestraat noemt zij de samenwerkingsovereenkomst met CTP. Het is complex en het gaat stap voor stap.
Mevrouw Krol zegt dat de criteria gehanteerd worden die in verschillende beleidsstukken zijn verwerkt, zoals verduurzaming, innovatie, het aantal werknemers per ha. Het uitgifteprotocol wordt op een later moment besproken met de gemeenteraad.

De heer Klein begrijpt dat het college zich niet richt op een specifieke doelgroep maar afwacht wie zich meldt.

Wethouder Mager geeft aan dat voordat Groote Haar uitgegeven wordt rekening gehouden moet worden met de randvoorwaarden van de Provincie.

De voorzitter merkt op dat gesteld is dat bedrijven staan te springen om zich hier te vestigen en vraagt aan te geven welk type bedrijven voorrang krijgen.

Wethouder Mager zegt dat gewerkt wordt aan het uitwerken van de uitgiftestrategie; suggesties hiervoor zijn welkom.

Mevrouw Alba Heijdenrijk vraagt zich af hoe dat gaat gebeuren en noemt de arbeidsmarktkrapte. Medewerkers moeten van elders komen en de toegangswegen zijn niet ideaal, terwijl er ook te weinig woningen zijn. Waar kan prioriteit aan gegeven worden?

Wethouder Mager antwoordt dat rekening gehouden moet worden met de samenhang der dingen. Ondernemers zijn wel de kurk van Gorinchem. De bedrijven in Gorinchem draaien goed. Aan de A27 wordt inmiddels gewerkt. Zij ziet het iets positiever dan zojuist geschetst. Vanmiddag had zij een bijeenkomst met werkgevers van de arbeidsmarktregio. Er wordt hard gewerkt en het voornemen is ook om asielzoekers in de gelegenheid te stellen deel te nemen aan het arbeidsproces. Ondernemers worden zo goed mogelijk gefaciliteerd en de ondernemers in de IKG maken hier ook stappen in.

De voorzitter vraagt de aanwezigen zich in de discussie met name te richten op de Economische Visie.

De heer Van Willigen vraagt vooral werkgelegenheid te zoeken waar die nodig is. Hij hoort dat de gemeente zich focust op Zuid-Holland en vraagt of er ook samengewerkt wordt met andere provincies.

Wethouder Mager antwoordt dat de Regionale maatschappelijke agenda de pijler economie kent en daarbij zijn ook betrokken Altena en Vijfheerenlanden.

Mevrouw Hamann vraagt of zij goed heeft gehoord dat 90% van de werkgelegenheid MKB is. Dat is de grote motor voor werkgelegenheid en economie. Zij verwijst naar een onderzoek van vorig jaar dat aangaf dat MKB goed scoort maar dat Gorinchem niet goed scoort op het vestigingsklimaat voor het personeel. Zij vraagt of dit onderzoek bij het college bekend is.

Mevrouw Krol informeert naar de bron van het onderzoek.

Mevrouw Hamann zal die bron doorgeven.
Zij vraagt ook aandacht voor de verduurzamingsslag. Zij ziet weinig zonnepanelen op daken op bedrijventerreinen. Hoe gaat het met de verduurzaming?

De heer Van Willigen heeft begrepen dat de 90% kleine bedrijven staan voor 10% werkgelegenheid.

Mevrouw Krol zegt dat 90% tien of minder werknemers heeft. Er zijn ook enkele grote bedrijven.
Verduurzaming van de bedrijventerreinen heeft de aandacht. Hierover wordt met de bedrijven gesproken. Gekeken wordt naar mogelijke kansen voor zon op dak. De organisatiegraad van het bedrijfsleven zou vergroot moeten worden in dit kader. Er ligt nog een behoorlijke opgave.

Wethouder Mager vult aan dat bij alle bedrijfsbezoeken de duurzaamheid onderwerp van gesprek is.

De heer Van der Geest merkt met betrekking tot Groote Haar op dat hij zich afvraagt of de gemeente de luxe heeft om kritisch te zijn op bedrijven die zich hier willen vestigen gezien de financiële positie en schuldpositie van de gemeente. Hij is overigens ook benieuwd naar de rol die de gemeente kan spelen in het kader van de uitgiftestrategie en de herkaveling van bedrijven. Wellicht zijn er nog subsidies te verkrijgen in dit kader.

Mevrouw Krol antwoordt dat de gemeente op het gebied van gebiedsprofielen invloed heeft hierop maar er kunnen ook subsidies van externen aangetrokken worden. Het is ook belangrijk om samen te werken met de markt. Goed moet gekeken worden wat er van toepassing is op Gorinchem.

De heer Koçak leest dat de economie een meer dominante rol gaat spelen bij maatschappelijke vraagstukken en informeert naar voorbeelden.
Hij meent dat er al jaren samengewerkt wordt met de ondernemers en vraagt hoe hij dit moet zien. Kan dit ook geïntensiveerd worden?

Wethouder Mager antwoordt dat het accountmanagement een aanspreekpunt is voor bedrijven. De gemeente sluit aan bij de IKG-vergaderingen en bij de G11-vergaderingen. De gemeente vervult een faciliterende rol en zorgt voor de randvoorwaarden.

Mevrouw Krol verwijst naar de ambitie die de raad in 2021 heeft vastgesteld waarin is aangegeven dat de economie een meer dominante rol gaat spelen bij maatschappelijke ontwikkelingen. Het bedrijfsleven is in dit kader bijvoorbeeld aan zet in het kader van de

netcongestie. Zij noemt ook het aantrekken van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt waar bedrijven zich voor inzetten.

De heer Houtepen zegt benieuwd te zijn naar de inbreng van de ondernemers.

De voorzitter nodigt de heer Van der Meijden uit om zijn presentatie te geven.

De heer Van der Meijden geeft een presentatie (beschikbaar op iBabs) en zegt dat die zeker zal aansluiten bij de bespreking. Hij stelt zich voor als voorzitter van de IKG sinds 2019, secretaris van het i-Lab en voorzitter van het bedrijvencollectief van het i-Lab. Hij is ook lid van de stuurgroep voor de huidige Regiodeal Drechtsteden-Gorinchem.
Hij schetst de doelstelling en de strategische thema's van de IKG en gaat in op het vestigingsklimaat en het ondernemingsklimaat.

De heer Van der Geest merkt naar aanleiding van mobiliteit en bereikbaarheid op dat tot voor kort een station Noord op Papland gepland was. Hij vraagt of de IKG dit van meerwaarde vindt.

De heer Van der Meijden verwijst naar de zienswijzen die zijn ingediend op de Omgevingsvisie; daarin heeft de IKG zich uitgesproken voor een extra treinstation in Gorinchem Noord. Hij heeft inmiddels begrepen dat dit geen prioriteit meer heeft. In het kader van Groote Haar was dat station wel belangrijk. Voor de Campusontwikkeling is het minder van belang; de meeste scholieren zullen gebruik maken van de fiets.

De heer Van der Meijden vervolgt zijn presentatie en licht toe dat samenwerking op de bedrijventerreinen gestimuleerd wordt. Hij toont een overzicht van een aantal losse initiatieven en collectieven en licht deze toe.

De heer Koçak informeert naar de visie op het versterken van de organisatiegraad.

De heer Van der Meijden zegt dat hij deze gaat toelichten in zijn presentatie. De huidige organisatiegraad versus behoeften kent drie niveaus: gemeenschappelijke voorzieningen op bedrijventerreinen en winkelgebieden, bundeling van bedrijfsbelangen rondom onderwerpen als verduurzaming en beleidsbeïnvloeding.
Wat de IKG graag zou willen is dat alle bedrijven in Gorinchem op een of andere manier met elkaar gelinkt zijn en bijdragen aan een professioneel collectief.

De heer Koçak vraagt wat hiervoor nodig is,

Mevrouw Alba Heijdenrijk vraagt of er ook bedrijven zijn die niet aangehaakt zijn. Hoe groot is het deel van de ondernemers dat aangehaakt is bij de IKG?

De heer Van der Meijden antwoordt dat de IKG 80% van de werkgelegenheid vertegenwoordigt met 150 aangesloten leden/bedrijven. Een enkele zzp-er is ook lid maar organisaties als Damen en Rivas ook. Horeca en winkels in de binnenstad zijn primair lid van Hartje Gorkum. Adviesbureaus en dergelijke kunnen lid zijn van IKG. Kleinere winkelbedrijven in de buitenstad zijn niet aangesloten.
Hij houdt een pleidooi voor verdere professionalisering en het verhogen van de organisatiegraad. Een mogelijkheid is om een ondernemersfonds te introduceren. Hierover zal de heer Van den Berg iets vertellen.

De heer Van Willigen vraagt of een ondernemersfonds een mogelijkheid is om de op de laatste sheet geschetste wensen te vervullen.

De heer Van der Meijden bevestigt dit.

De heer Van den Berg stelt zich voor en zegt dat Gorinchem inderdaad een ondernemersfonds nodig heeft. De IKG heeft ongeveer 150 leden en heeft een groot bereik maar niet met alle bedrijven wordt gecommuniceerd. Daar zit geen organisatiegraad op.

Mevrouw Hamann informeert naar het aantal freeriders.
Geantwoord wordt dat 20% van de omzet van de Stichting Security5 vrijwillig betaald wordt. De totale omzet is € 250.000.

De heer Van den Berg licht toe dat er veel zaken spelen in de maatschappij en daarover moet gecommuniceerd worden met de ondernemers. Als deze niet allemaal aangesloten zijn is dat erg moeilijk. Een betere organisatie is een steeds duidelijker noodzaak voor een goed ondernemersklimaat. Op verschillende plekken heeft een en ander geleid tot een gesprek over een ondernemersfonds. De gemeenteraad kan hierover beslissen. Niets doen is eigenlijk geen optie meer want er komt veel op de ondernemers af. Vrijblijvende samenwerking is te veel afhankelijk van enkele vrijwilligers.
In 2005 is in Leiden de patstelling doorbroken. Ondernemers zijn met twee vragen naar de gemeenteraad gestapt: OZB voor niet woningen met een afgesproken bedrag verhogen. De meeropbrengst één op één afdragen aan een door ondernemers geleid Ondernemersfonds. Dit is inmiddels een goed construct gebleken in ruim veertig gemeenten, waaronder verschillende in de omgeving. Afgeleid van het Leids model zijn gebiedsfondsen BIZ en Reclamebelasting.

De heer Klein informeert naar het percentage verhoging OZB.

De heer Van den Berg antwoordt dat hij dit nog gaat toelichten. Gorinchem kan op dit punt zeker een inhaalslag maken. Hij toont de hoofdkarakteristieken van het Leids model.

De heer Klein merkt op dat er bij de begrotingsbehandeling al een positieve uitspraak is gedaan in de richting van een ondernemersfonds.

De heer Van den Berg licht toe dat de gemeente de keus heeft om al dan niet de hogere OZB op gemeentelijke panden te betalen. Het enige wat de IKG nu vraagt is om de ruimte te bieden om een onderzoek te doen naar de haalbaarheid van een ondernemersfonds.
De heer Van den Berg schetst een voorbeeld uit de gemeente Delft van trekkingsrechten.

De heer Van der Geest informeert naar verschillende modellen en administratieve consequenties.

Wethouder Mager geeft aan dat het nu nog om de onderzoeksfase gaat en dat er bij de omliggende gemeenten geïnformeerd wordt naar de verschillende mogelijkheden.

Mevrouw Alba Heijdenrijk vraagt wat er met de ondernemersverenigingen gebeurt als er een ondernemersfonds komt.

De heer Van den Berg zegt dat deze een heel centrale rol kunnen gaan vervullen.

Mevrouw Krol licht desgevraagd toe dat bijvoorbeeld de winkeliers in Piazza ook bijdragen aan de promotie van het shopping center management. Het ondernemersfonds is niet ter vervanging van de verenigingen maar een aanvulling erop.

De heer Van den Berg rondt zijn presentatie af met een overzicht van voorbeelden van resultaten van een ondernemersfonds.

De heer Van der Meijden geeft enig inzicht in de omvang van een ondernemersfonds.
Verwacht wordt dat de bijdrage van de bedrijven die nu verplicht deelnemen aan Security5 lager zal worden.
Het haalbaarheidsonderzoek zal moeten uitwijzen wat de omvang van het fonds kan worden.

Mevrouw Hamann merkt op dat het op een BIZ lijkt en daar levert de gemeente ook een bijdrage aan.

Wethouder Mager zegt dat de BIZ een wettelijk vehikel is. Een ondernemersfonds zit heel anders in elkaar. De IKG heeft nu de keuze gemaakt voor een ondernemersfonds. Zij zal het verschil tussen BIZ en ondernemersfonds nog eens op een rij zetten.

De heer Van Willigen vraagt of in het onderzoek meegenomen wordt wat de gemeente hieraan in ambtelijke tijd bijdraagt en of dit vergoed wordt.

Wethouder Mager zegt dat dit bij het onderzoek betrokken zal worden.

De heer Van der Meijden schetst de voorgestelde aanpak voor een oriënterend onderzoek op initiatief en in opdracht van de IKG en een vervolg verdiepend onderzoek dat zich richt op het verwerven van draagvlak en steun. De eindbeslissing is aan de gemeenteraad waar ook de ozb-tarieven bepaald worden. De gewenste start van het ondernemersfonds is 1 januari 2025.

De heer Koçak stelt vast dat er draagvlak is voor een onderzoek en vraagt of het college daartoe met een voorstel komt waarmee de raad kan instemmen.

Wethouder Mager zegt dat zij hier graag mee komt.

De heer Van der Geest spreekt waardering uit voor de IKG die met dit voorstel komt. Hij vraagt of het IKG dit redt met de beschikbare middelen.

De heer Van der Meijden zegt dat hij een voorstel van een gespecialiseerd adviesbureau heeft. Het kan bekostigd worden met de subsidiegelden van de Provincie. Security5 zal hier ook een bijdrage aan leveren. Hij is al blij met de ambtelijke ondersteuning.

De heer De Jong denkt dat het belangrijk is om te weten hoe het draagvlak bij de 4000 ondernemers is. Hij vraagt dit in het onderzoek mee te nemen.

De heer Van der Meijden zegt dat dit zeker zal gebeuren.

De heer Van Willigen merkt op dat in het Leids model gesproken wordt over afstand tot de gemeente. Hij zou dit in het Gorcums model wat anders willen zien en noemt in dit kader klimaatadaptatie waartoe een samenvoeging van belangen wenselijk is.

De voorzitter stelt vast dat de initiatiefnemers en de gemeente aan de slag kunnen met het haalbaarheidsonderzoek. Hieraan ligt een positief raadsbesluit ten grondslag. Hij bedankt de gasten voor hun inbreng en wenst hen veel succes.

Wethouder Mager bedankt op haar beurt ook de gasten en geeft aan dat volgende week gesproken wordt over de Schelluinsestraat.

Sluiting

De voorzitter bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.